

Flyvevåbnet

Søværnet

Hæren

Rapport fra Udvalget vedrørende forsvarets materiel

Hjemmeværnet

Rapport fra Udvalget vedrørende forsvarets materiel

Sammenfatning og anbefaling

Forsvarskommandoen, Vedbæk

August 1997

Rapport fra
Udvalget vedrørende
forsvarets materiel.

Sammenfatning og anbefaling

Layout og tryk: J.H. Schultz Grafisk A/S
Oplag: 2700 stk.

Udgivet af:
Forsvarskommandoen,
Vedbæk.
August 1997

ISBN 87-9825-095-7

Pris kr. 150,00 inkl. moms (samlet pris)

Publikationen kan bestilles telefonisk hos:

Schultz Information
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Tlf. 43 63 23 00

eller afhentes hos:

Schultz Erhvervsboghandel
Vognmagergade 7
1120 København K

Henvendelse om publikationen kan i øvrigt ske til

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Forsvarskommandoen
Postboks 202
2950 Vedbæk

Redaktionen er afsluttet 19. august 1997

Indholdsfortegnelse

Udvalgets nedsættelse	5
Udvalgets kommissorium	5
Udvalgets arbejde	5
Rapportens indhold	6
DEL I	6
DEL II	
Materielsystemer og hovedmaterielgenstandes vurderede levetid	7
Hæren	8
Søværnet	13
Flyvevåbnet	16
Værnsfælles	19
Hjemmeværnet	20
DEL III	
Forslag til materielskitse for perioden 2000-2011	23
Hæren	26
Søværnet	27
Flyvevåbnet	28
Værnsfælles	29
Hjemmeværnet	30
Bemærkninger til materielskitzen	31
Hæren	31
Søværnet	32
Flyvevåbnet	33
Værnsfælles	35
Hjemmeværnet	35
Afslutning	36

Sammenfatning og anbefaling

UDVALGETS NEDSÆTTELSE

Udvalget vedrørende forsvarets materiel blev besluttet nedsat i forbindelse med indgåelse af Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999. Forsvarsministeriet nedsatte efterfølgende udvalget ved Kundgørelse for Forsvaret, A 17, af 9. april 1996.

UDVALGETS KOMMISSORIUM

Udvalget fik følgende kommissorium:

“Udvalget skal med udgangspunkt i forsvarets nuværende materielsituation og de i Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 indeholdte materielanskaffelsesprojekter foretage en vurdering af levetiden for forsvarets – inklusive hjemmeværnets – materielsystemer og hovedmaterielgenstande. Vurderingen skal baseres på materiellets konkrete anvendelse, anvendelsesgrad og dermed nedslidning samt den økonomiske levetid.

Udvalget skal endvidere vurdere den forventede teknologiske og økonomiske udvikling på materielområdet og denne udviklings betydning for forsvarets materielanskaffelser over en længere horisont.

Udvalget udarbejder et forslag til større anskaffelser af materielsystemer og hovedmaterielgenstande. Forslaget skal kunne indgå i arbejdet i den forsvarskommission, der primo 1997 skal indlede analyse af forsvarets formål, opgaver og organisation mv.

Udvalget skal afslutte sit arbejde senest den 1. september 1997.”

UDVALGETS ARBEJDE

Udvalget holdt sit første møde den 24. maj 1996, og har efterfølgende afholdt 13 møder af halve eller hele dages varighed samt et seminar af to dages varighed. Udvalget afsluttede redaktionen af rapporten den 19. august 1997.

En række myndigheder mv. inden for forsvaret har bidraget til rapporten.

RAPPORTENS INDHOLD

Den samlede rapport består af to bind. Et kort bind som sammenfatter rapportens indhold og anbefalinger samt et hovedbind. Hovedbindet beskriver forsvarets og hjemmeværnets materielsystemer og hovedmaterielgenstande og disses levetider, samt giver forslag til materielanskaffelser i perioden 2000-2011. Hovedbindet er opdelt i tre dele.

DEL I

DEL I består af 5 kapitler, der beskriver en række relevante nationale og internationale faktorer af betydning for materielanskaffelser i perioden og udgør en del af grundlaget for rapportens senere vurderinger og analyser.

Kapitel 1 redegør for forsvarets formål og opgaver samt det internationale miljø herunder den forventede udvikling inden for NATO¹, EU², WEU³, FN⁴, OSCE⁵ samt internationale regler og konventioner mm.

Kapitel 2 beskriver de teknologiske udviklingstendenser et stykke udover perioden 2000-2011. Vægten lægges på teknologier af betydning for fremtidige materielanskaffelser og evt. modifikation af eksisterende materielsystemer. Herudover redegøres for teknologiens forventede betydning for fremtidens operative miljø.

Kapitel 3 redegør for præmisser for materielanskaffelser. Der gives en kortfattet redegørelse for nationalt og internationalt materielsamarbejde herunder gældende aftaler, bestemmelser og procedurer for materielanskaffelser.

Kapitel 4 omfatter forhold af betydning for vurderingen af materielsystemers levetid. Der gives en beskrivelse af den operative effekt, de tekniske muligheder for at holde systemet i drift samt de økonomiske aspekters betydning for driften set i forhold til en evt. udskiftning med et moderne system. Herudover gives en beskrivelse af principper for vurdering af prisudviklingen på militært materiel.

Kapitel 5 beskriver forsvarets og hjemmeværnets materielmæssige udvikling i perioden. På baggrund af forsvarets nuværende opgaver, de teknologiske og økonomiske muligheder samt doktrinen for styrkernes anvendelse beskrives forsvarets og hjemmeværnets materielmæssige udvikling som grundlag for rapportens senere vurdering af forsvarets nuværende materielsystemer og behov for materielanskaffelser.

¹ Den Nordatlantiske Alliance

² Den Europæiske Union

³ Den Vesteuropæiske Union

⁴ De Forenede Nationer

⁵ Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa

DEL II

DEL II beskriver forsvarets og hjemmeværnets større materielsystemer og hovedmaterielgenstande fremskrevet til år 2000, hvorefter der foretages en vurdering af materiellets levetid. DEL II er inddelt i kapitler omhandlende hvert af de tre værn, det værnssfælles område samt hjemmeværnet. Hvert kapitel behandler enkeltvis større materielsystemer og hovedmaterielgenstande. Rækkefølgen hvorefter de enkelte systemer er medtaget, indikerer ikke en egentlig prioritering af pågældende system i forhold til øvrige. Hvert materielsystem indledes med en kort historik og eventuelt baggrunden for anskaffelsen, en beskrivelse af det pågældende system, herunder dets væsentlige data og anvendelsesområde mm.

Efterfølgende foretages en vurdering af materiellets aktuelle status, som danner baggrund for en konklusion, hvori materiellets levetid fastsættes. Denne fastsættelse baserer sig på en række grundlæggende levetidsfaktorer, som er detaljeret beskrevet i rapportens DEL I og særligt de faktorer, der er mere specifikt gældende for forsvarsmateriel. Der tages udgangspunkt i materiellets evne til at løse de i DEL I, kapitel 1 beskrevne opgaver.

Faktorerne, som danner baggrund for levetidsvurderingerne, er mere detaljeret beskrevet i rapportens DEL I. Der tages udgangspunkt i materiellets evne til at løse de i DEL I, kapitel 1 stillede opgaver.

Den teknologiske udvikling inddrages i det omfang betydningen heraf på nuværende tidspunkt vurderes realistisk. Det er især den informationsteknologiske udvikling, og herunder mulighederne for at behandle store datamængder, som inden for en række områder vurderes at få indflydelse på den materielmæssige sammensætning.

Herefter er det primært de tekniske og operative levetidsfaktorer, der danner baggrund for vurderingen af materiellets tilstand og forventede levetid. De tekniske levetidsfaktorer relaterer sig til det forhold, at materielsystemer ikke længere teknisk kan holdes i drift. Populært sagt løber den tekniske levetid, indtil materiellet er slidt ned. Den tekniske levetid kan ofte strækkes gennem levetidsforlængelse af materiellet. Den tekniske levetid hænger naturligt sammen med den økonomiske levetid, idet mangler af teknisk karakter ved materiel, f.eks. som følge af nedslidning, indtil et vist punkt vil kunne udbedres. Sådanne udbedringer vil imidlertid ikke altid kunne betale sig.

De operative faktorer knytter sig til materiellets muligheder for at løse de stillede opgaver. Operativ forældelse kan have baggrund i, at en potentiel modstanders materiel er af nyere type med bedre og større effekt. Andre forhold kan spille ind, eksempelvis i form af øgede krav til beskyttelse af personel indsat i internationale opgaver mv.

Hvert af kapitlerne afsluttes med et skema – vist på de næste sider – der illustrerer de fastsatte levetider samt materiellets økonomiske, tekniske og operative status.

Hæren

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
1. Kampvogn, LEOPARD 1A5														O
2. Kampvogn, LEOPARD 2-typen														
3. Kampvogn M/41												Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
4. Pansret mandskabsvogn														
5. Pansret mandskabsvogn på hjul														
6. Pansret maskinkanon														
7. Pansret hjulkøretøj, M/95														
8. Bjærgningsvogn, LEOPARD														Ø
9. Bjærgningsvogn, M578													Ø T,O	Ø T,O
10. Bjærgningsvogn på hjul														
11. Langtrækkende panserværnsvåben, TOW													O	O

Grøn = Tilfredsstillende
 Gul = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Hæren

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
12. Dysekanon, CARL GUSTAV (M/79)														Ø	Ø
13. Dysekanon CARL GUSTAV (M/85)															
14. Korttrækkende panserværnsvåben, AT-4															
15. Elektroniske opklaringssystemer, PLATH													Ø,T O	Ø,T O	Ø,T O
16. Elektroniske opklaringssystemer, DAISY															
17. Ubemandede luftfartøjer															
18. Artilleripejleradar															
19. Jordovervågningsradar													Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
20. Raketkastersystem, MLRS															
21. 155 mm selvkørende haubits															O
22. 155 mm trukken haubits														O	O

Grøn = Tilfredsstillende

Gul = Mindre tilfredsstillende

Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø = Økonomiske levetidsfaktorer

T = Tekniske levetidsfaktorer

O = Operativ levetidsfaktorer

Hæren

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FATORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
23. 105 mm haubits															T,O
24. Tung mortar, 120 mm													O	T,O	T,O
25. Middeltung mortar, 81 mm													T,O	T,O	T,O
26. Let mortar, 60 mm													T,O	T,O	T,O
27. Hærens luftværnssystem, M/93															
28. Panserværnshelikopter, FENNEC															
29. Observationshelikopter, H-500													O	Ø T,O	Ø T,O
30. Pansret brovogn															
31. Bromateriel, DIP 28														O	O
32. Bromateriel, M/62													Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
33. Bromateriel, M/71														Ø T,O	Ø T,O

Grøn = Tilfredsstillende
 = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Hæren

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
34. Øvrigt ingeniørmateriel														
35. Panserminer												Ø T,O		
36. Minerydningsmateriel														
37. Kommando-, kontrol- og informationssystemer.														
38. Områdesignalsystem, DEOS														Ø
39. Områdesignalsystem, AUTOKO												O	Ø T,O	Ø T,O
40. Radiosystemer (gl.)												Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
41. Radiosystemer (nyere)														
42. Skyde- og ildledelsessystem for feltartilleriet														
43. Satellitkommunikationssystemer													T,Ø,O	
44. Simulationsudstyr														

Grøn = Tilfredsstillende
 = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Hæren

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
45. Natobservations- og altvejsudstyr, INFRA+LYFA(gammelt)												O	Ø T,O	Ø T,O
46. Natobservations- og altvejsudstyr, LYFA(nyt)+Termisk														
47. Ammunition, artilleriet														
48. Ammunition, kampvogne														

Grøn = Tilfredsstillende

Gul = Mindre tilfredsstillende

Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer

T= Tekniske levetidsfaktorer

O= Operative levetidsfaktorer

Søværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
1. Undervandsbåde, NARH- & TUML-kl												T,O	Ø T,O	Ø T,O
2. Korvetter, NIELS JUEL-kl													T	T,Ø
3. Torpedomissilbåde, WILLEMOES-kl												T	T,Ø	T,Ø
4. Minelæggere, FALS-kl												T	T	T,O
5. Patruljefartøjer, FLYV-kl														
6. Minelæggere, LIND-kl														
7. Inspektionsskibe, THET-kl														T
8. Inspektionsskib, BESK													Ø,T	Ø,T
9. Inspektionskuttere, AGDL-kl												Ø	Ø,O	Ø,O
10. Orlogskuttere, BARS-kl												T	T,O	T,O

Grøn = Tilfredsstillende
 Gul = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø = Økonomiske levetidsfaktorer
 T = Tekniske levetidsfaktorer
 O = Operative levetidsfaktorer

Søværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
11. Kongeskib, DANNEBROG															
12. Sejlkuttere, SVANEN & THYRA													T		
13. Transportfartøj, SLEIPNER															
14. Bugserbåde, HERMOD & BALDER															
15. Torpedoindbjærtningsfartøjer														T,O	T,O
16. Opmålingsfartøjer														T,O	T,O
17. Skolebåde															
18. Bevogtningsbåde															
19. Helikoptere, LYNX															
20. Mobil base, MOBA															
21. Mobil base, MLOG															

Grøn = Tilfredsstillende
 Gult = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Søværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
22. Landbaseret CCIS															
23. Kystradarmateriel														T	
24. Flåderadioer															Ø,T
25. Taktisk træner															
26. Torpedosystem, TP 613															O
27. Artillerisystem 76 mm, OTO MELARE															
28. Missilsystem, HARPOON															
29. Luftforsvarsmissilsystem, SEA SPARROW															
30. Luftforsvarsmissilsystem, STINGER															
31. Missilvildledningsystem, SEA GNAT															
32. Søminer															

Grøn = Tilfredsstillende

Gul = Mindre tilfredsstillende

Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer

T= Tekniske levetidsfaktorer

O= Operative levetidsfaktorer

Flyvevåbnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
1. Kampfly, F-16														Ø,T
2. Transportfly, C-130														Ø,T
3. Fiskeriinspektionsfly, G-III (2 fly)												Ø T,O		
4. Helikopter, S-61												Ø,T		
5. Træningsfly, T-17													T,O	T,O
6. Rekognosceringssystem														
7. Missilsystem, AIM-120B AMRAAM														
8. Missilsystem, AIM-9L/I SIDEWINDER														
9. Luftforsvarsmissilsystem (nyt)														
10. Missilsystem, AGM-65 MAVERICK												O	O	O
11. Raketsystem, CRV-7												T,O	T,O	T,O

Grøn = Tilfredsstillende
 Gul = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø = Økonomiske levetidsfaktorer
 T = Tekniske levetidsfaktorer
 O = Operative levetidsfaktorer

Flyvevåbnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
12. Bomber, Mk 82/84															
13. Præcisionsvåben															
14. Luftforsvarsmisilsystem, HAWK														T,O	T,O
15. Luftforsvarsmisilsystem, STINGER															
16. Luftforsvarskanonssystem, L/70													T	T	T
17. Anflyvninghjælpemiddel, TACAN															
18. Terminalradar, TMA primær															
19. Terminalradar, TMA sekundær															
20. Landingshjælpemidler															
21. Lufttrafikkontrolsystem (ATC)															
22. ACBA-CCIS															

Grøn = Tilfredsstillende
 = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Flyvevåbnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
23. TOSCA															
24. SUPER LINDA/VERDI															
25. Kontrol og varslingssystemet													T,O		
26. Søgeradar Skagen															
27. Søgeradar Møltbjærg													T	T	T
28. Søgeradar Skovhuse															T
29. Søgeradar Skrydstrup														T	
30. Søgeradar Bornholm															
31. Højdefinderradar													Ø T,O		
32. Satellitkommunikation															
33. Flysimulator, F-16															

Grøn = Tilfredsstillende
 Gul = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø = Økonomiske levetidsfaktorer
 T = Tekniske levetidsfaktorer
 O = Operative levetidsfaktorer

Værnsfælles

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
1. Tungt maskingevær, 12,7 mm														O	O
2. Let maskingevær, 7,62 mm															
3. Gevær, 7,62 mm													O	O	O
4. Gevær, 5,56 mm															
5. Pistol, 9 mm															
6. Uniformssystemer															
7. Enkeltmandsudrustning															
8. ABC-materiel													Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
9. Sanitetsmateriel													Ø T,O	Ø T,O	Ø T,O
10. Informationsteknologisk infrastruktur															

Grøn = Tilfredsstillende
 Gul = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Hjemmeværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
1. Let maskingevær, 7,62 mm														
2. Gevær, 7,62 mm												T,O	T,O	T,O
3. Finskydningsgevær, 7,62 mm												T,O	T,O	T,O
4. Maskinpistol, 9 mm												O	O	
5. Panserværnsvåben, AT-4														
6. Panserværnsvåben, CARL GUSTAV														
7. Pansermine												T,O	T,O	T,O
8. Uniformssystem														
9. Hjelme												O	O	O
10. ABC-masker														
11. ABC-beskyttelsesdragt, middel													T	T

Grøn = Tilfredsstillende
 = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø = Økonomiske levetidsfaktorer
 T = Tekniske levetidsfaktorer
 O = Operative levetidsfaktorer

Hjemmeværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011											BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7
12. Øvrigt ABC-materiel												T,O	T,O	T,O
13. Sanitetsmateriel														
14. Observationsmateriel												Ø,T	Ø,T	Ø,T
15. Radiostation, DA/PRC 281												O	O	O
16. Radiostation, PRC 271, 371 og 77														
17. Felttelefon M/58												Ø,T O	Ø,T O	Ø,T O
18. Transportmateriel														
19. Fartøj, Kutterklassen												T,O	T,O	T,O
20. Fartøj, 20-klassen													Ø,T	Ø,T
21. Fartøj, 70-klassen												O	O	O
22. Fartøj, 80-klassen												O	O	O

Grøn = Tilfredsstillende
 = Mindre tilfredsstillende
 Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer
 T= Tekniske levetidsfaktorer
 O= Operative levetidsfaktorer

Hjemmeværnet

MATERIELSYSTEM	PERIODEN ÅR 2000-2011												BEGRÆNSENDE FAKTORER I ÅRENE		
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	0-3	4-7	8-11
23. Fartøj, 90-klassen													Ø,T	Ø,T	Ø,T
24. Fartøj, 800-klassen															

Grøn = Tilfredsstillende

Gul = Mindre tilfredsstillende

Rød = Ikke tilfredsstillende

Ø= Økonomiske levetidsfaktorer

T= Tekniske levetidsfaktorer

O= Operative levetidsfaktorer

DEL III

FORSLAG TIL MATERIELSKITSE FOR PERIODEN 2000-2011

I DEL III foretages på baggrund af rapportens DEL I og DEL II en analyse og vurdering af forsvarets og hjemmeværnets behov for anskaffelser af materielsystemer og hovedmaterielgenstande i perioden 2000-2011. Analysen og vurderingen tager udgangspunkt i videreførelse af det økonomiske niveau, med vurderet mulighed for at anvende eventuelle forøgede rammer.

Udgangspunktet for behovet for anskaffelse af nyt materiel er opgjort således, at nedslidt materiel, der på grund af den tekniske levetid ikke honorerer de stillede krav, og som ikke besidder et egentligt udviklingspotentiale, foreslås udfaset og erstattet af nyt materiel, hvorved kapaciteten fastholdes, eventuel gennem en kvalitativ forbedring. Materiel, der grundet operativ og økonomisk levetid i realiteten burde udfases, men som fortsat besidder et udviklingspotentiale, foreslås på grund af begrænsede økonomiske muligheder levetidsforlænget eller opdateret. Såfremt den fremtidige økonomiske ramme ikke giver mulighed for erstatningsanskaffelser, levetidsforlængelser eller modifikationer, må værnene således i visse tilfælde fortsat skulle operere med materiel, der ikke på alle områder er af en tilfredsstillende standard.

Den teknologiske udvikling på forsvarsmaterielområdet er afgørende for eksisterende og fremtidige muligheder for at anskaffe nyt moderne materiel, som i visse situationer vil medføre, at øget kvalitet og operativ anvendelighed vil have direkte indflydelse på kvantiteten. Det kan derfor heller ikke udelukkes, at nye materielsystemer, grundet det højere teknologiske stade, i et mindre antal fremover kan løse de samme opgaver, hvilket igen vil medføre et mindre behov for mandskabsbetjening. De strukturmæssige konsekvenser, der er en følge af såvel kvalitative som kvantitative ændringer af forsvarets materielsammensætning, er ikke vurderet.

Udvalget har efterfølgende på baggrund af en vurdering af materiellets forventede levetider gennemført en analyse af behovet for erstatningsanskaffelser, levetidsforlængelser og nyanskaffelser til forsvaret og hjemmeværnet. Udvalget har således opstillet forslag til materielskitse for perioden 2000-2011, der indeholder behovet for materielanskaffelser og levetidsforlængelser. Udvalget lægger ikke en fast værnsbalance til grund for sit forslag, men tilstræber i størst muligt omfang at tage hensyn til det enkelte værns materielbehov inden for perioden ud fra en værnsfælles helhedsbetragtning. Forslagene er opstillet over en tolvårig tidshorisont og opbygget i tre perioder à 4 år. Skitsens indhold og især dens økonomiske konsekvenser er behæftet med nogen usikkerhed, specielt ved slutningen af perioden.

Udviklingen af forsvarsmateriel er blevet dyrere, og der har gennem de seneste år været en tendens til, at nye våbensystemer er mere kostbare end de våbensystemer, der skal afløses. Til gengæld har de nye systemer generelt større ydeevne end de tid-

ligere. Dette gælder kampvogne, flådefartøjer, fly mv. Såfremt materielanskaffelsernes andel af forsvarsbudgettet ikke stiger fremover, vil konsekvensen være, at antallet af enheder, der er operativt behov for at opstille, må reduceres.

De styrende begreber for økonomi og materielanskaffelser har ligget til grund for rapportens analyse og vurdering af forsvarets og hjemmeværnets eksisterende materiel og dermed behovet for nyt materiel. Det danske forsvar anskaffer hovedsageligt materiel, der allerede er udviklet. I dag er den militærteknologiske udvikling primært koncentreret om USA, og verdensmarkedet for forsvarsmateriel er stærkt reduceret på grund af faldende budgetter. De vigtigste årsager, til at materiellet ofte er dyrt, er materiellets kompleksitet og kravet om høj kvalitet, samt at materiellet ofte er specificeret alene til militært brug. Der har været gjort mange forsøg på at estimere en konkret prisudvikling. Analyser viser, at der ud over den almindelige inflation eksisterer en såkaldt "teknologisk inflation" på ca. 3-5%. Det kan endvidere konstateres, at visse materielsystemer er blevet relativt billigere, noget materiel har haft nogenlunde uforandrede priser, hvorimod prisen for de mest komplicerede våbensystemer, der normalt udgør den største del af materielanskaffelserne, er steget betydeligt. De relative udgifter til materielanskaffelser har således generelt været stigende.

Forsvarsaftalen for 1995-1999 har givet forsvaret muligheder for, i perioden frem til årtusindskiftet, at opnå og fastholde den nødvendige balance mellem de nuværende pålagte opgaver og de hertil nødvendige udgifter til materielanskaffelser. En fortsat balance vil imidlertid kræve, at den fastlagte økonomiske ramme til materielanskaffelser på i gennemsnit ca. 2.2 mia. kr. årligt (1996-niveau), inklusive materielanskaffelser til hjemmeværnet, ikke reduceres efter aftaleperioden – snarere tværtimod. Med henblik på at sikre, at forsvaret i perioden kan opfylde de beskrevne opgaver, er der behov for, at forsvaret kan bibeholde en fortsat udvikling af den nuværende kapacitet.

Som det fremgår af materielskiten – vist nedenfor (markeret med grønt) – er materielanskaffelserne indledningsvis baseret på samme disponeringsramme, som er gældende under det nuværende forlig, med i alt ca. 2,2 mia. kr. årligt opdateret til medio 1997 prisniveau. Herved fremkommer en gennemsnitlig årlig disponering på ca. 2,4 mia. kr. Der er heri taget højde for valutakursudviklingen på særlig markante områder.

Forsvarets og hjemmeværnets fremtidige behov for nyanskaffelser og moderniseringer mv. efter år 2000 kan – ved en årlig disponering på ca. 2,4 mia. kr. – ikke gennemføres i det nødvendige omfang.

Materielanskaffelsernes andel af forsvarsbudgettet i Danmark har ligget relativt stabilt siden midten af 1980'erne. Materielanskaffelsernes nuværende andel udgør ca. 15% af det samlede budget.

Materielanskaffelsernes andel af forsvarsbudgettet ligger i øjeblikket under, hvad de fleste andre sammenlignelige nationer anvender, og andelen ligger ligeledes un-

der, hvad der er nødvendigt for at opretholde forsvarets beholdning af materiel på et tidssvarende niveau. Disse projekter – markeret med rødt – er benævnt øvrige prioriterede projekter i perioden.

Hæren

Disponeringer (mio. kr. i 1997 niveau)

	2000-2003	2004-2007	2008-2011
ANSKAFFELSER TIL DEN DANSKE INTERNATIONALE BRIGADE ¹	1330	650	
ANDRE PANSREDE KØRETØJER			
– Pansret mandskabsvogn, modifikation	230		250
– Førings- og sanitetskøretøjer			
OPKLARINGSSYSTEMER			
– Pansrede spejderkøretøjer	430	700	
– Pansrede opklaringskøretøjer		700	
– Elektroniske opklaringsssystemer		60	
– Supplerende sensorer til UAV			60
ARTILLERI			
– Raketkastere			250
– Erstatning for 155 mm trukken haubits (indledende anskaffelse)			650
MORTERER			
– Morterer		340	
HELIKOPTERE			
– Erstatning for observationshelikoptere		200	
INGENIØR- OG ABC-MATERIEL			
– Bromateriel		200	500
– Transportabel kollektiv B- og C-beskyttelse			30
– Minerydningsmateriel	50		
PANSERMINER OG OMRÅDEVÅBEN			
– Panserminer og områdevåben			250
KOMMANDO-, KONTROL-, KOMMUNIKATIONS- OG INFORMATIONSMATERIEL	535	665	1100
ØVRIGT MATERIEL			
– Kamptræningscenter			100
KAMPSVOGNE			
– Erstatning for LEOPARD 1A5			900-1000
BJÆRGNINGSMATERIEL			
– Erstatning for pansret bjærgningsvogn, M 578			400-500
ARTILLERI			
– Erstatning for 155 mm trukken haubits			600-650
PANSERVÆRNSVÅBEN			
– Modifikation af panserværns våben, TOW		550-650	
– Erstatning for dysekanon, M/79			25-50
HELIKOPTERE			
– Kamphelikoptere		1200-1500	
INGENIØR- OG ABC-MATERIEL			
– Pansrede ingeniørkøretøjer	100-200		
– ABC-spore- og identifikationskøretøj		25-50	
HÆRENS LUFTVÆRN			
– Hærens luftværnssystem; modifikation		25-75	
ØVRIGT MATERIEL			
– Stabsøvelsessimulationssystem	25-75		

¹ I lighed med Aftale om forsvarrets ordning 1995-1999 er anskaffelser af materielsystemer, der gennemføres med henblik på at give Den Danske Internationale Brigade en særlig kapacitet, samlet under ét materielprojekt "Anskaffelser til Den Danske Internationale Brigade". Modifikation af kampvogn LEOPARD 2A4 til LEOPARD 2A5, anskaffelse af transport- og observationshelikoptere og bjærgningsvogn LEOPARD 2 er således samlet under denne overskrift. Dette betyder ikke, at "Anskaffelser til Den Danske Internationale Brigade" indeholder alle anskaffelser til brigaden. De materielprojekter, hvorunder der anskaffes materiel til såvel brigaden som til øvrige hærenheder, indgår ikke i "Anskaffelser til Den Danske Internationale Brigade", men er nævnt som selvstændige projekter. Det bør i den forbindelse nævnes, at Den Danske Internationale Brigade og de øvrige reaktionsstyrkebidrag generelt prioriteres højest med materiel i disse projekter.

Søværnet

Disponeringer (mio. kr. i 1997 niveau)

	2000-2003	2004-2007	2008-2011
SKIBE			
– Undervandsbåde (fire stk.)	3400		
– Kommando- og støtteskib (1 stk.)	415		
– Supplerende udrustning		280	
– Kommando- og støtteskib (1 stk.) + Patruljeskib (1 stk.) inkl. supplerende udrustning		1450	
– Patruljeskib (1 stk.) inkl. supplerende udrustning			750
– CJTF modul		100	
Modulpakke			400
– Inspektionsfartøjer (tre stk.)		600	
– Orlogskuttere/mindre standardfartøj MK II	270		
– Mindre standardfartøj MK I		200	
LANDBASEREDE KOMMANDO-, KONTROL- OG INFORMATIONSSYSTEMER			
– Udskiftning samt suppl. af radarmateriel		100	
– Kommunikationssystemer	60		
AMMUNITION OG VÅBENSYSTEMER			
– Ammunition (SF 300)		300	
– Ammunition (indledende anskaffelse)			200
SKIBE			
– Patruljeskib (2 stk.) inkl. supplerende udrustning			1450-1550
– Modulpakke			350-450
AMMUNITION OG VÅBENSYSTEMER			
– Ammunition			375-425

Flyvevåbnet

Disponeringer (mio. kr. i 1997 niveau)

	2000-2003	2004-2007	2008-2011
FLY INKLUSIVE FLYBÅRNE VÅBENSYSYSTEMER			
Kampfly, F16			
– Opdatering af advarsels- og vildledningssystemer		200	
– Suppl. anskaffelse af natsensorer	220		
– F-16 erstatning		500	1000
– Udbygning af rekognosceringssystemet		350	
– Ammunition til F-16 (3. fase)	210		
– Opdatering af luft-til-luft missiler		300	
– Supplerende anskaffelse af præcisionsvåben	300		
UAV			
– Indledende anskaffelse af UAV	140-365		
– Supplerende anskaffelse af UAV			830
TRANSPORTFLY			
– Strukturmodifikation af tre fly	30		
– Opdatering af selvbeskyttelsessystemer		100	
– Erstatning/levetidsforlængelse af C-130			1600
– Anskaffelse af 1 til 2 C-130	225-450		
FISKERIINSPEKTIONSFLY, G-III			
– Udskiftning (to stk.)	490		
HELIKOPTER, S-61			
– Udskiftning #	1700		
TRÆNINGSFLY, T-17			
– Erstatningsanskaffelse		400	
JORDBASERET LUFTFORSVAR:			
– Jord-til-luft missiler til HAWK	800		
– Modernisering af nærluftforsvaret		200	
FLYVEPLADSUDSTYR			
– Opdatering af lufttrafikkontrolsystem		150	
KOMMANDO-, KONTROL- OG INFORMATIONSDSTYR SAMT KOMMUNIKATIONSSYSTEMER			
– Udskiftning af varslingsradar (to stk.)		400	
– Udskiftning af varslingsradar (et stk.) samt etablering af transportabel K&V-kapacitet			500
# Ved ekstraordinær forøgelse af rammen.			
JORDBASERET LUFTFORSVAR:			
– Anskaffelsen af længererækkende radarer		450-550	
– ATBM-missiler til HAWK		700-800	
UDSTYR TIL UNDERTRYKKELSE AF LUFTFORSVARSSYSTEMER (SEAD)	160-260		

Værnsfælles

Disponeringer (mio. kr. i 1997 niveau)

	2000-2003	2004-2007	2008-2011
VÅBEN			
– Tungt maskingevær, 12,7 mm (indledende ansk.)			100
– Let maskingevær, 7,62 mm (DIB mv.)			100
– Gevær, 7,62 mm (indledende anskaffelse)		200	
INFORMATIONSTEKNOLOGISK			
INFRASTRUKTUR		100	
FLYBÅREN JORDOVERVÅGNING	350		
INFORMATIONSTEKNOLOGISK			
INNOVATIONSPROGRAM		300	300
VÅBEN			
– Tungt maskingevær, 12,7 mm (supplerende ansk.)			350-450
– Sigtesystem til let maskingevær, 7,62 mm	90-100		
– Gevær, 7,62 mm (supplerende anskaffelse)			125-150
SANITETSMATERIEL	125-150		
ABC-MATERIEL	50-75		

Hjemmeværnet

Disponeringer (mio. kr. i 1997 niveau)

	2000-2003	2004-2007	2008-2011
VÅBEN			
– Gevær, 7,62 mm (indledende anskaffelse)			50
– Finskydningsgevær, 7,62 mm	100		
– Maskinpistol, 9 mm			50
ENKELTMANDSUDRUSTNING			
– Oppakningsystem mv., 3. fase	80		
– Hjelm		100	
ABC- OG SANITETSMATERIEL			
– Øvrigt ABC-materiel	10		
OBSERVATIONSMATERIEL	50	100	50
KOMMUNIKATIONSMATERIEL	70	10	
FARTØJER			
– Fartøjer, 90-klassen		20	
SIMULATIONSMATERIEL			50
VÅBEN			
– Gevær, 7,62 mm (supplerende anskaffelse)			100-200
ABC- OG SANITETSMATERIEL			
– ABC-dragt, middel		25-75	
FARTØJER			
– Mindre standardfarøjer, MK I (7 stk.)			100-150
ILDSTØTTE, AMMUNITION		25-75	

BEMÆRKNINGER TIL MATERIELSKITSEN

Hæren. Især fire områder er prioriteret ved opgørelsen af behovet for modifikationer, erstatnings- og nyanskaffelser.

Det bør sikres, at det materiel, der anvendes i internationale operationer, hvor der er risiko for at menneskeliv går tabt, er det bedst mulige inden for det økonomisk realistiske. Endvidere nedslides materiellet hurtigere og der er ofte brug for specielt materiel til løsning af opgaver under internationale indsættelser. Indsættelse i internationale operationer stiller derfor særlige krav til anskaffelser til de enheder, der uddannes og indsættes i internationale operationer.

De første områder, der er prioriteret, er derfor naturligt Den Danske Internationale Brigade, øvrige reaktionsstyrkebidrag samt de enheder i hæren, der uddanner enheder til brigaden.

De kampvogne af LEOPARD 2 typen, som anskaffes jf. Aftale om forsvarets ordning 1995-1999, modificeres til LEOPARD 2A5 niveau, for at sikre at brigaden råder over kampvogne, der som minimum kan måle sig med de kampvogne, som parter i enhver sandsynlig fremtidig international konflikt vil kunne råde over.

Amerikansk Future Combat System (FCS)

Hærens opgaver og det operative miljø samt de forøgede krav til mobilitet og fleksibilitet har endvidere medført øget behov for anvendelse af helikoptere i hæren. Disse helikoptere skal indeholde kapacitet til evakuering af sårede, til transport af personel og materiel, virke som radiorelæ samt løsning af førings-, forbindelses-, og observationsopgaver, herunder ledelse af ild fra fly og artilleri. Endvidere bør der rådes over helikoptere, der kan støtte enheders indsættelse på landjorden, hvor det er vigtigt at der kan demonstreres ildkraft, og at ildkraften kan leveres, idet der tages højde for at minimere utilsigtede våbenvirkninger. Udvalget har i overensstemmelse hermed påpeget behov for en række anskaffelser af helikoptere til hæren.

Det andet område, der er prioriteret, er kommando-, kontrol-, kommunikations- og informationssystemer. Anskaffelserne skal gøre hæren og her igen især Den Danske Internationale Brigade og øvrige reaktionsstyrkebidrag i stand til at udnytte de

muligheder, som computer- og informationsteknologien vil give i årene fremover. Udvalget anbefaler etableret et materielprojekt, der anskaffer materiel mv. for ca. 2,3 mia. kr. inden for dette område. Anskaffelserne inden for området omfatter desuden anskaffelser af informationsteknologi i hovedparten af de beskrevne øvrige materielprojekter.

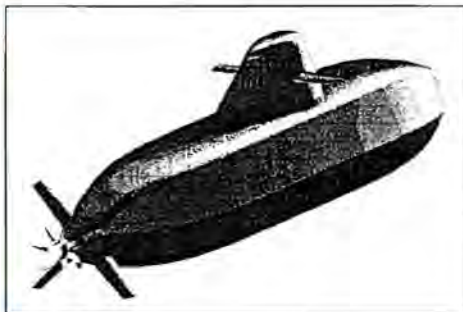
Udviklingen informationsteknologien giver stadig øgede muligheder for at overføre og behandle de indhentede data. Den teknologiske og operative udvikling peger endvidere på, at betydningen af at kunne indhente oplysninger om modstanderen på store afstande er vokset, og at indhentning i vid udstrækning vil ske ved anvendelse af moderne sensorteknologi. Prioriteringen af kommando-, kontrol-, kommunikations- og informationssystemer skal derfor ses i sammenhæng med den tredje foretagne prioritering, nemlig anskaffelse af opklaringsmidler, herunder især langtrækkende sensorer. På dette område er anskaffelserne en fortsættelse af de opklaringsmidler, herunder artilleripejleradarer og ubemandede luftfartøjer, der indgår i nuværende forsvarsforlig.

Endelig er enhedernes mobilitet samt beskyttelse af personellet den fjerde prioritet. Modifikation af pansrede mandskabsvogne, anskaffelse af førings- og sanitetskøretøjer, raketkastere samt erstatning for 155 mm trukken haubits er nogle eksempler på dette.

Søværnet. De to mest omfattende foreslåede materielanskaffelsesprojekter til søværnet indebærer, at de nuværende ubåde erstattes af nye, og at i alt 13 kampenheder og 4 store minelæggere erstattes af en samlet kapacitet foreløbig vurderet til seks større enheder bestående af 2 kommando- og støtteskibe og 4 patruljeskibe. Med den foreslåede erstatning vil søværnets fremtidige sammensætning, til trods for en nedgang i antallet af enheder, være fleksibel og samtidig i langt større omfang end tidligere i stand til at deltage i internationale operationer. Det bemærkes herunder, at der med indførelsen af såvel kommando- og støtteskibe som patruljeskibe, der alle udnytter FLEX-koncepten, er lagt op til, at forsvaret med disse skibe kan deltage i værnsfælles operationer under anvendelse af CJTF-koncepten.

Svensk ubåd

Tysk ubåd

Standardiseringen i form af FLEX-koncepten vil også blive indført i de mindre enheder og således være gennemført i størsteparten af søværnets skibe.

I Nordatlanten vil den foreslåede erstatning medføre, at skibene i langt større omfang fremover vil være i stand til at løse de opgaver, der kan forventes i forbindelse med udvidelse af de økonomiske zoner samt indførelse af miljøovervågning.

Ved indførelse af nyt og modificeret udstyr til kystradaranlæggene vil søværnets muligheder for overvågning af farvandsområder blive forøget markant.

Fælles for hovedparten af skibserstatningerne i perioden er, at de udnytter FLEX-koncepten, hvilket medfører mulighed for effektiv udnyttelse af de tilhørende moduler såvel militære som civile. I denne sammenhæng giver anvendelsen af ny teknologi mulighed for i større omfang at deltage i operationer i områder med højere temperaturer end i danske og tilstødende farvande, ligesom anvendelsen af luftuafhængigt maskineri vil øge ubådenes neddykkede tid, hvilket er en af ubådenes operative fordele.

Sammenfattende kan det siges, at søværnet med de beskrevne erstatningsanskaffelser vil opnå en flådestyrke, hvor de enkelte elementer er i en indbyrdes balance, og den samlede styrke er velegnet til at løse nuværende og forudseelige internationale opgaver – alene eller i samarbejde med allierede enheder. Ændres balancen ved et af elementerne, vil der være behov for tilsvarende ændringer ved andre elementer for at genoprette balancen.

Flyvevåbnet. Såfremt de foreslåede anskaffelser og moderniseringer af flyvevåbnets hovedmaterielgenstande gennemføres vil dette bl.a. betyde, at den grundlæggende kampflykapacitet fastholdes, og flyene vil med de nye præcisionsvåben, natsensorer, rekognosceringssystemer, selvbeskyttelsesudstyr samt kapacitet til undertrykkelse af luftforsvarssystemer (SEAD)¹ i højere grad end tidligere være egnet til opgaver i internationalt regi. Anskaffelse af UAV vil styrke evnen til at udføre rekognoscering i særligt farefulde områder, hvor der er stor risiko for nedskydning. UAV² vil ligeledes kunne indsættes til støtte for fly i forbindelse med SEAD-operationer. Deltagelse i udviklingen af et nyt kampfly vil endvidere kunne sikre en levering af nye tidssvarende kampfly til det danske forsvar i takt med, at F-16 flyene trinvis udtages af aktiv tjeneste.

Opdatering af de eksisterende transportflys selvbeskyttelsesudstyr vil øge besætningens sikkerhed. En senere erstatningsanskaffelse for C-130 vil fastholde flyvevåbnets nuværende transportflykapacitet i perioden. Transportflyene vil fortsat have betydning for forsvarets evne til hurtigt at kunne udsende og hjemtage personel og vil samtidigt sikre, at almindelige forsyninger og reservedele mv. kan tilgå udsendte enheder. En udvidelse af lufttransportkapaciteten ved yderligere anskaffelse af 1-2 C-130 fly vil således styrke dette område væsentligt.

¹ Suppression Enemy Air Defence

² Unmanned Aerial Vehicles

Fremtidens fly

Fransk Rafale

Amerikansk F-22

Svensk JAS, Gripen

Amerikansk JSF

Den samlede udskiftning af flyvevåbnets Gulfstream III fly fastholder evnen til at gennemføre det nuværende opgavekompleks, herunder fiskeriinspektion og deltagelse i NATO's reaktionsstyrker, samt udførelse af flybåren miljøovervågning.

En anskaffelse af nye redningshelikoptere vil fastholde forsvarets nuværende kapacitet ifm. eftersøgnings- og redningsopgaver.

De nye missiler til HAWK-systemet, udbygning af STINGER's mobilitet og delvis modernisering af L/70 kanonsystemet muliggør en integreret og fleksibel anvendelse af det jordbaserede luftforsvar. Dette vil endvidere betyde, at der fra den samme kontrolfacilitet kan indsættes forskellige typer af våben. Herved kan der på lønsom måde etableres det optimale mix af jordbaserede luftforsvarsmidler i forbindelse med såvel nationale som internationale operationer. Luftforsvarets kapacitet udbygges i form af nye radarer og missiler, således at den stigende trussel fra taktiske ballistiske missiler kan imødegås. En sådan kapacitet vil endvidere sikre en større beskyttelse af udsendte enheder.

En opdatering af det danske lufttrafikkontrolsystem, inklusive opdatering af eksi-

sterende anflyvnings- og landingsudstyr, vil bidrage til at styrke den almindelige flyvesikkerhed.

Afslutningsvis skal det nævnes, at kontrol- og varslingsgruppen bliver tilføjet mobile radarer og kontrolfaciliteter. Dette vil styrke evnen til at udføre kommando og kontrol over såvel fly som luftforsvarsenheder, som måtte blive udsendt i forbindelse med NATO's hurtige reaktionsstyrker, og vil samtidig give mulighed for at støtte et CJTF¹-hovedkvarter.

Det værnsfælles område. Hovedparten af materielanskaffelserne mv. til det værnsfælles område tager udgangspunkt i den prioritering, der angiver, at forsvaret skal kunne deltage aktivt i løsningen af alle relevante internationale opgaver. Eksempler på dette er blandt andet anskaffelser af let maskingevær, ABC-materiel og sanitetsmateriel til Den Danske Internationale Brigade mv.

Deltagelsen i AGS²-projektet er af stor vigtighed for forsvaret, idet forsvaret herved viser evnen og viljen til at deltage i vigtige projekter i NATO-regi. Forsvaret vil samtidig kunne drage stor nytte af AGS-projektet i gennemførelsen af de internationale engagementer i fremtiden, idet systemet vil kunne overvåge bevægelserne på land- og havoverfladen, hvilket bl.a. vil være med til at sikre eget personel.

Opdateringen af FIIN³ er et eksempel på at forsvaret prioriterer udnyttelsen af de muligheder, som computer- og informationsteknologien i fremtiden vil give.

For yderligere at styrke dette område iværksættes endvidere et informationsteknologisk innovationsprogram, der dels har til formål at identificere kommercielle informationsteknologiske muligheder og dels løbende implementere disse i eller i tilknytning til forsvarets våbensystemer eller i de tilhørende kommando- og kontrolsystemer.

Hjemmeværnet. Fælles for samtlige anskaffelser og erstatninger til hjemmeværnet i perioden er, at de vil medvirke til at bringe standarden af materiellet op på et mere acceptabelt niveau set i relation til materielstandarden ved hæren, søværnet og flyvevåbnet. Samtidig vil materielersatningerne mv. være med til at sikre en større grad af interoperabilitet med de øvrige værn, hvilket anskaffelsen af syv nye mindre standardfartøjer af typen MK I, baseret på FLEX-koncepten samt nyt kommunikationsmateriel, baseret på mobiltelefonikoncepten, er et godt eksempel på.

Anskaffelse af simulationsmateriel reducerer omkostningerne og medfører samtidig et mere realistisk uddannelses- og øvelsesmiljø i hjemmeværnet.

¹ Combined Joint Task Force

² Alliance Ground Surveillance

³ Forsvarets Integrerede Informatik Netværk

AFSLUTNING

Som nævnt har forsvarsaftalen for perioden 1995-1999 givet muligheder for, at den nødvendige balance mellem de nuværende pålagte opgaver og de nødvendige udgifter til materielanskaffelser kan opnås og fastholdes i perioden frem til årtusindskiftet. Dermed vil forsvaret have den grundstruktur, der er nødvendig i fremtiden. En fastholdelse af forsvarets materielkvalitet vil imidlertid kræve, at den fastlagte økonomiske ramme til materielanskaffelser på i gennemsnit ca. 2,2 mia. kr. (1996-niveau) årligt, inklusive materielanskaffelser til hjemmeværnet, ikke forringes efter aftaleperioden – snarere tværtimod. Kommende aftaler om forsvaret bør derfor som udgangspunkt baseres på et tilsvarende niveau svarende til 2,4 mia. kr. årligt i perioden (1997-niveau).

Ved at gennemføre alle de skitserede materielanskaffelser og moderniseringer mv. vil forsvaret være fuldt omstillet og dermed have den nødvendige materielmæssige kvalitet, fleksibilitet og udholdenhed til at kunne deltage i løsningen af såvel de internationale som de nationale opgaver efter perioden.

Efter afslutning af perioden forudses imidlertid en række af de nuværende større materielsystemer udskiftet. Det drejer sig primært om erstatning for kampvogn LEOPARD I til hæren, helikoptere til søværnet og kampfly F-16 til flyvevåbnet, ligesom en mulig fortsættelse af søværnets patruljeskibsprogram kan komme på tale.

